

Kotimaisten kielten keskus

INSTITUTET FÖR DE INHEMSKA SPRÅKEN

Tilinpäätös 2021

Kotimaisten kielten keskuksen tilinpäätös 2021

Sisällys

TOIMINTAKERTOMUS	3
1. Johdon katsaus.....	3
2. Tuloksellisuus.....	5
2.1 Suomen ja ruotsin kielen huolto ja neuvonta sekä kielenhuoltoon liittyvä tutkimus ...	5
2.2 Saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen lautakunnat.....	7
2.3 Sanakirjatyö ja siihen liittyvä tutkimus	8
2.4 Julkaisutoiminta, kieliaineistot ja kirjasto	9
3. Vaikuttavuus.....	10
3.1 Toiminnan vaikuttavuus	11
3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	14
4. Toiminnallinen tehokkuus	15
4.1 Toiminnan tuottavuus	15
4.2 Toiminnan taloudellisuus	17
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	18
4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	20
5. Tuotokset ja laadunhallinta	21
5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	21
5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	21
6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	22
6.1 Henkilöstömäärä ja -rakenne	22
6.2 Henkilöstön koulutus ja osaaminen.....	23
6.3 Työhyvinvointi	23
7. Tilinpäätösanalyysi.....	24
7.1 Rahoituksen rakenne.....	24
7.2 Talousarvion toteutuminen	25
7.3 Tuotto- ja kululaskelma	25
7.4 Tase.....	25
8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	26
9. Arviointien tulokset.....	28
10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	28
TILINPÄÄTÖS	29
1. Talousarvion toteumalaskelma vuodelta 2020	29
2. Tuotto- ja kululaskelma.....	30
3. Tase	31
4. Liitetiedot	31
5. Allekirjoitukset.....	32

Liite: [Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuluettelo 2021](#)

Kotimaisten kielten keskus 2022

Toimitus: Jamima Löfström, Leena Nissilä, Toni Nykänen

Julkaisuluettelo: Risto Uusikoski

Kansi: Jamima Löfström

Toimintakertomus

1. Johdon katsaus

Kotimaisten kielten keskukselta annetun lain (1403/2011) mukaan Kotimaisten kielten keskus on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluva virasto. Keskuksen tavoitteena on kielen asiantuntijana edistää keskuksen toimialaan kuuluvien kielten käyttöä yhteiskunnassa. Keskuksen tehtävänä on suomen ja ruotsin kielten huolto, neuvonta ja sanakirjatyo sekä kielenhuoltoon ja sanakirjatyoön liittyvä tutkimus. Keskuksen tehtävänä on lisäksi koordinoita saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen huoltoa.

Kotimaisten kielten keskuksen (myöhemmin Kotus) tehtävänä on vahvistaa kieliyhteisön tietoisuutta ja toimintaa suomen ja ruotsin kielen monipuolisen käytön takaamiseksi Suomessa. Kotus korostaa kaikkien suomalaisten äidinkielten merkitystä ja pyrkii vaikuttamaan siihen, että jokaisen ihmisen oikeus omaan kieleen tunnustetaan ja sen käyttöön kannustetaan.

Toiminnallaan Kotus luo osaltaan edellytyksiä kielelliselle tasa-arvolle Suomessa. Kotus tuottaa palveluja ja julkaisuja, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen käyttöä ja kehittymistä sekä auttavat kansalaisia ja yhteiskuntaa ylläpitämään yhteyden Suomen kielelliseen kulttuuriperintöön.

Kotus on vakiinnuttanut paikkansa luotettavana kielenhuollon asiantuntijalaitoksena, joka palvelee kieliasioissa eri ammattiryhmiä ja kaikkia kansalaisia. Kotuksen toiminnan lähtökohtana on, että jokaisella on oikeus saada tietoa kielestä ja että julkisten palvelujen kieli on asiallista, selkeää ja ymmärrettävää ja virallinen nimistö asianmukaista.

Vuonna 2021 Kotus toteutti kolmelle seuraavalle vuodelle suunnitellun kehittämishankkeen yhteydessä kaksi käyttäjätutkimusta, joiden avulla saatiin palautetietoa siitä, kuinka hyvin Kotuksen toiminta tunnetaan ja millaisiksi sen palvelut koetaan. Kotuksen ja sen verkkopalveluiden tunnettuutta suomalaisten keskuudessa sekä ihmisten suhtautumista Kotuksen toimialoihin ja tehtäviin selvitettiin gallup-tyyppisen kyselyn avulla. Ulkopuolisen tahon toteuttama tunnettuuskysely toteutettiin viraston historiassa ensimmäistä kertaa. Tulokset osoittivat, että Kotuksen brändi on vahva ja Kotuksen toimintaan luotetaan. Vastaajat pitivät Kotuksen toimialoja ja tehtäviä pääosin erittäin tärkeinä tai tärkeinä. Silti on edelleen tahoja, jotka voisivat tuntea Kotuksen toiminnan ja palvelut paremmin. Satunnaisista suomenkielisistä vastaajista noin joka viides tiesi Kotuksen jollakin nimellä, ruotsinkielisille vastaajille Kotus tai Språkinstitutet on vieraampi.

Toinen kysely suunnattiin Kotuksen palveluiden käyttäjille. Sen avulla selvitettiin Kotuksen verkkopalvelujen käyttäjien kokemuksia ja toiveita palveluista ja Kotuksen toiminnasta yleensä. Vastanneista valtaosa pitää Kotuksen palveluita hyvinä ja toimivina. Eri verkkopalveluilla on omat kohderyhmänsä, joten kaikki palvelut eivät ole kuitenkaan kaikille yhtä tuttuja. Käyttäjäkysely osoitti myös, että Kotuksen palvelut ovat tarpeellisia ja saavutettavia ja niitä käytetään sekä työssä että vapaa-ajalla. Suurimmalle osalle vastaajista Kotuksen verkkopalvelut ovat myös ensisijainen kielitiedon lähde.

Vastauksista saatiin myös paljon hyviä kehittämisehdotuksia verkkojulkaisemisen kehittämishanketta varten. Vastauksissa toivottiin muun muassa, että Kotus voisi tuoda palveluitaan enemmän esille sekä reagoida nopeammin esimerkiksi kielipoliittisiin kysymyksiin. Vastauksissa toivottiin myös ristiinlinkitystä ja rajapintoja verkkopalveluiden välille sekä hakutoimintojen kehittämistä. Lisäksi Kotukselta toivottiin entistä enemmän näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa ja aktiivisia kannanottoja ajankohtaisiin kieliäiheisiin.

Vuonna 2021 Kotus on edelleen seurannut aktiivisesti julkista kielenkäyttöä ja toiminut sen parantamiseksi mm. aktiivisella viranomaisyhteistyöllä sekä antamalla neuvontaa, koulutusta, ohjeita ja lausuntoja. Erityisen aktiivisesti on oltu mukana kansalliskielistrategian ja kielipoliittisen ohjelman laatimisessa. Näin on pyritty vaikuttamaan siihen, että kielen rooli yhdenvertaisuuden edistämässä ja eriarvoisuuden ehkäisemisessä ymmärretään ja hallitusohjelman kirjaukset toteutuvat.

Ministeriön erillisrahoittamassa kehittämishankkeessa toteutettu hyvän virkakielen verkko-opiskelumateriaalikonaisuus E-oppivassa valmistui vuonna 2021. Kaikille avoin (myös muille kuin valtiolla työskenteleville) verkkokurssikonaisuus sisältää kuusi julkishallinnon kielenkäyttöä eri tavoin lähestyvää verkkokurssia. Niistä yksi on ruotsinkielinen ja yksi keskittyy nimistöön.

Kielenhuollon tiedotuslehtiä *Kielikello* ja *Språkbruk* on julkaistu edelleen avoimesti verkossa. Lisäksi Kotuksen verkkosivuille on tuotettu runsaasti kielitietoa mm. ohjesivustojen, uutisten, blogien ja videoiden muodossa. Verkkopalvelujen käyttäjämäärä on pysynyt tasaisena ja noussut vuoteen 2021 saakka. Vuoden 2021 sivustoanalytiikalla ei ole enää pystytty tilastoimaan yksittäisiä käyttäjiä samalla tavoin kuin aiempina vuosina. Esimerkiksi valtionhallinnon verkon kautta tulevat käyttäjät jäävät osittain tilastoinnin ulkopuolelle. Kotus etsii uusia ratkaisuja verkkopalvelujen käyttäjämäärän seurantaan, mutta todennäköisesti eri vuosien tiedot eivät ole vertailukelpoisia. Käyttäjäkyselyn tulokset osoittavat käyttäjien tyytyväisyyttä sisältöihin.

Sanakirjojen laatiminen ja julkaiseminen ovat olennainen osa Kotuksen toimintaa. Vuoden 2021 aikana julkaistiin saavutettavuusominaisuuksiltaan parannetussa käyttöliittymässä *Vanhan kirjasuomen sanakirja*, *Suomen murteiden sanakirja* sekä *Suomi–somalisanakirja*. Kaikkiin näihin tehtiin myös sisältöpäivityksiä. Päivitetty ja uusin sana-artikkelein laajennettu versio ilmestyi myös *Kielitoimiston sanakirjasta*.

Maahanmuuttajakielten sanakirjahankkeessa tammikuussa 2021 valmistui *Suomi–somalisanakirjan* loppuosa ve-ö ja koko sanakirja julkaistiin uudessa käyttöliittymässä. Sanakirjahanke jatkui opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoituksen turvin ja aloitettiin *Suomi–sorani-sanakirja*, jonka sana-artikkelit aakkosväliltä a–h saatiin vuoden aikana valmiiksi. Verkossa on jo entuudestaan *Suomi–kurmandži-sanakirja*.

Vuoden 2021 toiminnallinen tulos on kokonaisuudessaan hyvä ja tavoitteet ylitettiin useissa numeerisissa indikaattoreissa. Toimintaan vaikuttivat edelleen jonkin verran pandemiatilanne (kirjasto ja arkistot avattiin yleisölle uudelleen syyskuussa 2021) sekä se, että taloudellisen tilanteen vuoksi uusia työntekijöitä ei ole palkattu eläkkeelle lähteneiden tai muuten irtisanoutuneiden tilalle. Tämä on vähentänyt muun muassa maksullisen palvelutoiminnan tuottoa ja vaikuttanut siihen, että kielenkäytön opetus -indikaattorin tulos jäi vuonna 2021 tavoitteesta jonkin verran. Maksulliset tilauskoulutukset ovat vähentyneet myös siksi, että niiden sijasta on tuotettu maksuttomia verkkokursseja E-oppivaan. Kielineuvonta-indikaattoritavoite saavutettiin, vaikka suomenkielisen kielineuvonnan verkkolomake jouduttiin välillä sulkemaan ruuhkautumisen vuoksi. Ruotsinkielinen neuvonta on toiminut normaalisti. Neuvontaan liittyviä palveluprosesseja tehostettiin. Tähän liittyvä työ jatkuu vuonna 2022.

Asiantuntijatehtävien indikaattorin tavoitteesta jäätin edellisen pandemiavuoden tapaan myös vuonna 2021, koska tilaisuuksia jouduttiin perumaan ja siirtämään ja koska tavoite oli edellisvuotista tuntuvasti suurempi. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittareista ylitettiin kielitiedon digitaalisten palveluiden saavutettavuus ja lähestyttiin selkeän hallinnollisen kielen edistämisen mittarin korotettua tavoitetta. Siirtyvää määrärahaa on vähennetty hallitusti. Säästöä syntyi muun muassa matkakuluissa ja palkkakuluissa. Vuonna 2021 luovuttiin erillisestä kirjasto- ja aineistoyksiköstä ja siirrettiin kyseiset toiminnot kehittämyksikköön.

Pandemiatilanteen vuoksi vuonna 2021 tehtiin edelleen pääsääntöisesti etätyötä. Etätyö sopii Kotuksen eri toimintoihin eri tavalla. Haastavinta se on ollut edelleen fyysisiin aineistoihin perustuvassa sanakirjatyössä. Tätä on pyritty helpottamaan erityisjärjestelyin. Työhyvinvointia poikkeusoloissa on seurattu henkilöstölle suunnatuilla kyselyillä ja yhteisissä tilaisuuksissa etäyhteyksin.

Vuonna 2021 valmistui Kotuksen uusi strategia. Strategiatyössä Kotuksen toimintaympäristön muutokseen vaikuttavina tekijöinä tunnistettiin muun muassa globalisaatio ja kansainvälistyminen, yhteiskunnan tekstivaltaistuminen ja digitalisaatio, erityisesti tekoälyn kehitys. Globalisaation ja kansainvälistymisen seurauksena Suomen kielivaranto monipuolistuu, englannin kieli valtaa käyttöaloja ja kansalliskielten käyttöala kaventuu. On oletettavaa, että tällöin kansainvälisyyttä ilmentävät ja kaupalliset trendit ohjaavat julkisten tilojen, organisaatioiden ja palvelujen nimeämistä. Yhteiskunnan tekstivaltaistumisen myötä tekstien määrä lisääntyy myös hallinnossa ja palvelut ja asiointi perustuvat yhä enemmän kirjoitettuun kieleen. Tekstejä tuottavat taidoiltaan ja taustaltaan erilaiset kirjoittajat ja monenlaiset tahot. Digitalisaation ja erityisesti tekoälyn kehityksen vuoksi vuorovaikutus ja palvelut keskittyvät verkkoympäristöön. Tällöin korostuu asiallisen, selkeän ja ymmärrettävän kielen tarve erilaisissa digitaalisissa palveluissa. Digitaalisia palveluja tarvitaan molemmilla kansalliskielillä.

Loppuvuodesta 2021 johtoryhmä käynnisti uuden strategian toimeenpanon valmistelun uuden johtajan johdolla. Vuosina 2022 ja 2023 on tarkoitus käynnistää vaikuttavuustyö, joka toteutettaisiin vaikutusohjelmatyön kautta. Vaikutusohjelmien teemat tulisivat keskittymään selkeään julkiseen kielenkäyttöön, Suomen kielivarannon turvaamiseen, Kotuksen verkkopalveluiden vaikuttavuuteen, digitaalisten sanakirjojen tulevaisuuteen, kieliteknologian tulevaisuuden mahdollisuuksiin ja Kotuksen palveluprosessien vaikuttavuuteen. Henkilöstön hyvinvointi ja jaksamisen sekä osaamisen tukeminen on kaikkien vaikutusohjelmien keskiössä.

Kotus osallistui opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan yhteiseen konsernin kehittämishankkeeseen, avoimen hallinnon kehittämistyöhön sekä valtionhallinnon johtamisfoorumeihin. Senaatti-konsernin kanssa allekirjoitettiin uusi toimitiloja koskeva vuokrasopimus. Valtori-yhteistyötä jatkettiin, ja valmistauduttiin uuden Whistleblower-ilmoituskanavan käyttöönottoon.

2. Tuloksellisuus

Kotuksen tuloksellisuustavoitteet toteutuivat kokonaisuudessaan oikein hyvin, ja monelta osin asetetut tavoitteet ylittyivät.

Taulukko 1. Kotuksen tuloksellisuusindikaattorit 2021

	Tavoite 2021	Toteuma 2021
Julkaisut, painotettu kappalemäärä	3 000	3 224
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	500	396
Kielenkäytön opetus, tuntia	850	797
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	6 500	7 070
Sana-artikkeleita, kpl	25 500	18 746
Asiakaspalaute (asteikko 1–4)	3	4

2.1 Suomen ja ruotsin kielen huolto ja neuvonta sekä kielenhuoltoon liittyvä tutkimus

Kielenhuollon, neuvonnan ja tutkimuksen tavoitteet saavutettiin suurelta osin ja osin jopa ylitettiin. Kotuksen tarjoaman suomen ja ruotsin kielen huollon laatuun luotetaan, ja toiminnan asema on vakaa sekä suuren yleisön että keskeisten sidosryhmien piirissä. Kotus jatkoi kielenhuollon palvelujen siirtämistä soveltuvin osin verkkoon ja teki edelleen aktiivista yhteistyötä virkakielen kehittämiseksi.

Kielenhuollon palvelut, julkaisut ja esitelmät

Saatiin päätökseen opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämisrahoitusta nauttinut kolmivuotinen *Hyvän virkakielen verkko-opiskelumateriaali* -hanke. Julkaistiin sen tuloksena valtionhallinnon yhteisessä oppimisympäristössä kaikille avoin kuuden kurssin laajuinen *Hyvän virkakielen verkkokurssipaketti*, johon sisältyy myös kurssi selkeästä viranomaisruotsista ja viranomaisten nimistä. Lähetettiin valtion ja kuntien virastojen johdolle suositus tekstien parantamisesta. Vaikutettiin viranomaisnimien laadun parantamiseen kommentoimalla valtiovarainministeriön ohjetta ja valtioneuvoston kielikertomusta ja saatiin nimiä koskeva linjaus myös kansalliskielistrategiaan: ”Uusia viranomaisia perustettaessa noudatetaan Kotimaisen kielten keskuksen periaatteita viranomaisten nimien suunnittelusta.” Järjestettiin valtioneuvoston kanslian kanssa Selkeän kielen päivän tilaisuus, jonka teemana olivat kielen ja yhdenvertaisuuden näkyminen julkishallinnon uudistuksissa sekä lakikielen lainaaminen viranomaisteksteissä.

Julkaistiin kielenhuollon tiedotuslehtiä *Kielikelloa* ja *Språkbrukia* maksuttomina verkkolehtinä. Språkbrukin sivulataukset lisääntyivät lähes sadallatuhannella, ja niitä oli noin 930 000. Kielikellon sivulataukset vähenivät noin 2,5 miljoonasta noin 2,3 miljoonaan. Kielikellon ilmestymisestä kertovan ilmoitusviestin tilanneiden määrä kuitenkin kasvoi edellisestä vuodesta usealla tuhannella noin 22 600:aan.

Täydennettiin Kielitoimiston ohjepankkia, jonka vuosittainen sivulatausten määrä palasi edellisen vuoden 5,6 miljoonasta aiemmalle tasolle noin 4,1 miljoonaan. Päivitettiin verkkojulkaisu *Uttal av finlandssvenska efternamn* ja laadittiin siitä suomenkielinen versio *Suomenruotsalaisten sukunimien ääntäminen*. Täydennettiin myös muita kielen- ja nimistöhuollon verkkojulkaisuja, -aineistoja ja -sivuja. Kielestä ja nimistöstä annettiin asiantuntijatietoa yleistajuisesti myös Kotuksen verkkosivuilla, sosiaalisen median kanavilla sekä monilla muilla foorumeilla.

Verkkosivuilla ja julkaisuissa tarjottavien ohjeiden täydennykseksi tarjottiin henkilökohtaista neuvontaa sekä puhelimitse että sähköpostitse ja verkkopalvelun yhteydenottomakkeilla. Kysyntä osoittaa, että henkilökohtaisia neuvontapalveluja tarvitaan. Lisäksi tällaiset palvelut antavat tietoa kieliyhteisön tiedontarpeesta.

Kotus oli edustettuna muun muassa valtioneuvoston ruotsin kielen lautakunnassa sekä oikeusministeriön nimilautakunnassa ja Helsingin kaupungin nimistötoimikunnassa. Osallistuttiin selkokielen edistämiseen toimimalla selkokieltä edistävän Klaara-verkoston ohjausryhmässä sekä Selkokeskuksen neuvottelukunnan puheenjohtajana ja jäsenenä sekä vastaavan ruotsinkielisen Referensgruppen för lätt språk -elimen jäsenenä. Eri tahojen kielenkäyttöön vaikutettiin lukuisissa muissakin verkostoissa, työryhmissä ja elimissä sekä antamalla lausuntoja ja tarjoamalla organisaatioille koulutusta ja asiantuntija-apua muun muassa ohjeiden, määräysten ja verkkosivujen ymmärrettävyyden parantamiseen. Koulutuksen kautta saatiin myös arvokasta tietoa kirjoittamisen olosuhteista ja suositusten sovellettavuudesta. Jatkettiin yhteistyötä Svensk Presstjänstin kanssa ruotsinkielisen median kielenhuollossa, ja Kotuksella oli edustaja Svenska

Yles språkgrupp -elimessä. Järjestettiin vuosittainen ruotsalais-suomalainen kääntäjäseminaari Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton kanssa ja jälleen vuoden tauon jälkeen myös *Språkvårdsdagen* Hanaholmenin kulttuurikeskuksen ja Hugo Bergroth -sällskapetin kanssa. Vuoden aikana aloitetussa ruotsinkielisessä hankkeessa kehitettiin äidinkielen opiskelun verkkomateriaaleja yläkoulun ja toisen asteen oppilaille.

Kielilautakunnat

Suomen ja ruotsin kielen lautakunnissa alkoi uusi kolmivuotiskausi. Suomen kielen lautakunta kokoontui viisi kertaa ja ruotsin kielen lautakunta neljä kertaa. Molemmat kielilautakunnat päättivät kautensa seminaariin. Suomen kielen lautakunta järjesti yhdessä Kotimaisten kielten keskuksen ja Äidinkielen opettajain liiton kanssa etäseminaarin *Suomen kielen tulevaisuus – ratkaisuja*. Vuoden aikana päivitettiin myös suositusta puolueiden nimien kirjoittamisesta, vastattiin oikeusministeriön kyselyyn *Kieliryhmien kuuleminen hallituksen kertomukseen kielilainsäädännön soveltamisesta 2021* ja valmisteltiin uudelle kaudelle toimintasuunnitelmaa, jonka teemana on kielitietoisuus. Ruotsin kielen lautakunta yhteistyökumppaninaan Svenska litteratursällskapet i Finland järjesti seminaarin *Vad är god undervisning på svenska i Finland? Att stötta modersmålet på andra stadiet*. Ruotsin kielen lautakunta ja Samordningsdelegationen för den svenskspråkiga högskoleutbildningen lähettivät opetus- ja kulttuuriministeriölle kirjeen, jossa ne kehottavat ministeriötä lähettämään kaikki olennaiset asiakirjansa ruotsinkielisille korkeakouluille myös ruotsiksi.

Kielenhuoltoon liittyvä tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö

Julkistettiin opinnäytetöiden aihe- ja aineistopankki, joka auttaa muun muassa suomen kielen yliopisto-opiskelijoita löytämään aiheen tai aineiston tutkielmalleen. Jatkettiin suomen yleiskielen seurantaa ja toimittiin kotimaisessa ja kansainvälisessä akateemisessa yhteisössä pitämällä esitelmää, julkaisemalla artikkeleja sekä ohjaamalla väitöskirjoja ja muita opinnäytteitä ja antamalla akateemisia asiantuntijalausuntoja.

Järjestettiin pohjoismaiset nimistötutkijat yhteen kokoava konferenssi *Nordiska namnforskarkongressen* yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Osallistuttiin Euroopan kielentutkimuslaitosten kielipoliittisen yhteistyöelimen Efnilin toimintaan muun muassa koordinoimalla viranomaisten kielenkäyttöön liittyvää ELIPS-hanketta (European Languages and their Intelligibility in the Public Sphere), jossa julkaistiin verkkosivusto eri maiden viranomaisten käytänteistä mm. selkeän virkakielen, selkokielen, sanastotyön, yhdenvertaisen kielenkäytön ja EU-toimielinten kanssa tehdyn yhteistyön suhteen (<https://elips.efnil.nytud.hu/>).

Osallistuttiin YK:n paikannimiasiantuntijoiden ryhmän UNGEGNin toimintaan sekä kansainvälisten selkeän kielen järjestöjen Clarityn ja Plainin työhön. Toimittiin pohjoismaisten kielenhuoltoelinten verkoston puheenjohtajana ja jatkettiin yhteistyötä Ruotsin Kieleuvoston ja Viron kielen instituutin kanssa. Osallistuttiin jäsenenä Ruotsin Mediespråksgruppenin, Språkvårdsgruppenin ja Namnvårdsgruppenin sekä ruotsinsuomalaisen termiryhmän toimintaan. Uusi kansainvälisen yhteistyön muoto oli osallistuminen kieliaiheisten ISO-standardien laatimiseen International Organization for Standardization -järjestön ja Suomen Standardisoimisliiton työryhmissä.

2.2 Saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen lautakunnat

Lautakuntien tehtävänä on antaa alallaan kielenkäyttöä koskevia periaatteellisia ja yleisluonteisia suosituksia. Toimintavuonna nimitettiin uudet lautakunnat kolmivuotiskaudeksi 1.6.2021–

31.5.2024. Kotimaisten kielten keskuksen vastuhenkilö piti lautakuntiin yhteyttä ja antoi niille kielipoliittista asiantuntija-apua.

Romanikielen lautakunta piti kaksi kokousta. Se paneutui toimintavuonna erityisesti romanikielen elvytykseen ja kielenkäyttäjyhteisön aktivoimiseen pyrkimyksenään vahvistaa romanikielen yhteiskunnallista asemaa. Lautakunnan romanijäseniä oli mukana vuonna 2020 käynnistyneessä Opetushallituksen hallinnoimassa romanikielen elvytysohjelmassa. Lautakunta toimi tiiviissä yhteistyössä elvytysohjelman kanssa.

Viittomakielten lautakunta piti neljä kokousta. Se osallistui keskusteluun viittomakielten asemasta (muun muassa lasten mahdollisuudesta kasvaa viittomakieliseksi) ja pyrki edistämään tietoisuutta viittomakielistä. Lautakunta osallistui Kelan käännösnäytteiden arviointiin. Lisäksi käsiteltiin viittomakielten opetusmateriaaliin sekä suomalaisen viittomakielen yleisen kielikokeen viimeistelyyn ja käyttöönottoon liittyviä kysymyksiä. Lautakunnan pöytäkirjat julkaistiin Kotuksen verkkosivuilla. Kuurojen Liiton verkkosivuilla esitetään kokouksista viittomakielinen tiivistelmä.

Saamen kielten lautakunta käsittelee kielenhuoltoa, terminologiaa ja nimityksiä koskevia suosituksia sekä antaa kieleen liittyviä lausuntoja. Lautakunta ei kokoontunut toimintavuonna. Lautakunnan sihteeri on antanut kielineuvontaa ja vastannut kielikysymyksiin.

2.3 Sanakirjatyö ja siihen liittyvä tutkimus

Uuteen saavutettavaan käyttöliittymään saatettiin Vanhan kirjasuomen sanakirja (VKS) ja Suomen murteiden sanakirja (SMS). Sanakirjojen ohje- ja oheistekstit uudistettiin saavutettavuutta silmällä pitäen. VKS on edennyt niin, että verkossa on luettavana jakso *a-pitäytä* (44 023 hakusanaa). SMS käsittää nyt verkossa jakson *a-mnä* (kaikkiaan 187 527 hakusanaa ja 66 259 levikkikarttaa).

Nykysuomea kuvaavasta ja normittavasta Kielitoimiston sanakirjasta ilmestyi sisällöltään päivitetty versio Kielikoneen julkaisemana. Sanakirjassa on yli 100 000 hakusanaa, ja se on käytettävissä sekä maksutta verkossa että Kielikone Oy:n maksullisessa sanakirjapalvelussa.

Ordbok över Finlands svenska folkmål -sanakirjasta (FO) on luettavana aakkosväli *a-rixta* (yhteensä 76 700 hakusanaa). Suomi–ruotsi-suursanakirjaan (noin 110 000 hakusanaa) lisättiin noin 200 sana-artikkelia. Finlandssvensk ordbok on noin 2 550 hakusanan laajuinen.

Karjalan kielen verkkosanakirja (noin 89 000 hakusanaa) on kokonaan vapaasti luettavissa verkossa. Karjalan kielen verkkosanakirjan sanakirja-artikkelien yhteyteen lisättiin digitoitujen, metatiedoin varustettujen aineistolippujen kuvia (nyt lippuja on verkossa aakkosväliltä *a-k*).

Maahanmuuttajakielten sanakirjahanke edistyi: Suomi–kurmandži-sanakirjan (28 267 hakusanaa) seuraksi verkkoon saatettiin Suomi–somalisanakirja (28 332 hakusanaa). Kumpikin sanakirja julkaistiin uudessa käyttöliittymässä. Aloitettiin Suomi–sorani-sanakirjan laatiminen.

Yhteistyössä Viron Eesti Keele Instituutin kanssa julkaistu Viro–suomi-sanakirja käsittää runsaat 40 000 hakusanaa. Viimeistelyjä ja uusia artikkeleita ilmestyi verkkoon toimintavuonna yli 3 000.

Edistettiin etymologisen verkkojulkaisun sisältöitä ja käyttöliittymän suunnittelua.

Karjalan kielen verkkosanakirjan, Suomen murteiden sanakirjan ja Vanhan kirjasuomen sanakirjan aineistot sekä Suomen murteiden sanakirjan levikkikartat ovat tarjolla myös avoimena datana. Myös suomen kielen ja saamelaiskielten etymologinen tietokanta (vajaa puoli miljoonaa tietoa) on verkossa käytettävissä sekä avoimena datana saatavilla.

Työnimellä *Leksikografisen merkityksen kuvaus – teoreettisia ja metodisia lähtökohtia ja mahdollisuuksia* laadittiin leksikografisen merkityksen kuvauksen taustaoletuksia, käytäntöjä ja johdonmukaistusmahdollisuuksia kartoittavaa julkaisua.

Sanakirjantoimittajat osallistuiivat alan kansallisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin, pääasiassa verkkoitse. Toimitukset järjestivät itsekkin tilaisuuksia, joihin osallistui asiantuntijoita myös talon ulkopuolelta. Toimittajat julkaisivat sanakirjatyöhön liittyviä yleistajuisia artikkeleita ja Kotuksen verkkosivuilla sanastoa ja sanakirjoja koskevia ajankohtaisjuttuja, palstoja ja blogeja. Tehtiin esittelyvideoita ja osallistuttiin koulutusmateriaalin sisällöntuottamiseen. Annettiin lukuisia haastatteluja ja esiinnyttiin televisiossakin.

Sanakirjantoimittajat antoivat myös henkilökohtaista neuvontaa enimmäkseen sanastoa koskien; nämä suoritteet sisältyvät kielineuvonta-indikaattorin lukuihin. Neuvoja annettiin myös sanakirjojen ja aineistojen käytössä. Osallistuttiin Tietotekniikan termitalkoisiin ja Lääketieteen sanastolautakuntaan.

Kuvio 1. Verkossa olevien sanakirjojen tilanne vuoden 2021 lopussa

Kielitoimiston sanakirja*	
a–ö	
Karjalan kielen sanakirja	
a–ö	
Suomen murteiden sanakirja	
a – mnää	o–
Vanhan kirjasuomen sanakirja	
a–pitäytä	po–
Suomi–ruotsi-suursanakirja*	
a–ö	
Finlandssvensk ordbok	
a–ö	
Ordbok över Finlands svenska folkmål	
a–rixta	sl–
maahanmuuttajakielten sanakirjoja: Suomi–somalisanakirja	
a–ö	
maahanmuuttajakielten sanakirjoja: Suomi–kurmandži	
a–ö	
Viro–suomi-sanakirja(*)	
a–ö	

Ilmestyneet aakkosvälit täysivärisinä. Vaaleanvärisellä taustalla on lisäksi merkitty, mihin kohtaan toimitustyö on edennyt vuonna 2021.

*Jatkuvasti päivitettävä sanakirja

2.4 Julkaisutoiminta, kieliaineistot ja kirjasto

Kotuksen julkaisujen ja tietovarantojen kotisivu on osoite www.kotus.fi ja www.sprakinstitutet.fi. Kotus jatkoi asiantuntijatyönsä tulosten julkaisemista kaikille vapaasti tarjottavina verkkojulkaisuina. Verkossa julkaistiin kielenhuollon ja leksikografian asiantuntijatyön tuloksia ja muuta kielitietoa monenlaisina artikkeleina ja kirjoituksina, ja monien Kotuksen laajojen ohjekokonaisuuksien ja sanakirjojen sisältöjä päivitettiin ja kartutettiin (ks. 2.1., 2.3. sekä julkaisujen tuloksellisuus 4.1). Lisäksi edistettiin aiemmin painetussa muodossa ilmestyneiden julkaisujen digitaalista saatavuutta julkaisemalla verkossa kuusiosainen klassikkoteos *Nyky-suomen sanakirja*, joka kuvaa 1900-luvun alkuvuosikymmenten kieltä ja sisältää yleiskielen sanojen lisäksi runsaasti vanhaa ja murteellista sanastoa.

Asiantuntijatyön tuloksena ilmestyi myös monia muualla julkaistuja yleistajuisia ja tieteellisiä artikkeleita, katsauksia, toimitteita ja kokonaisuuksia. Vuoden 2021 julkaisuluettelo on luettavissa verkossa:

https://www.kotus.fi/julkaisut/julkaisuluettelot/julkaisuluettelot_vuosittain/julkaisut_2021.

Kotuksen laajat kieliaineistot ovat osa kansallista kulttuuriperintöä. Ne palvelevat Kotuksessa tehtävää asiantuntijatyötä, jonka yhtenä tavoitteena on jalostaa aineistoja kansalaisten, yhteiskunnan ja tutkijoiden saataville digitaalisessa muodossa. Aineistokokoelmien pohjalta syntyvät esimerkiksi Suomen murteiden sanakirja ja Suomen ruotsalaismurteiden sanakirja, jotka saattavat laajojen murrekokoelmien sisältöjä helposti käytettävään ja haettavaan muotoon. Digitaaliseen Nimiarkiston paikannimikokoelmia on täydennetty myös ruotsinkielisten aineistojen osalta.

Kotuksen omien hankkeiden ja asiantuntijatyön lisäksi kieliaineistokokoelmat palvelevat tutkijoita ja suurta yleisöä. Kieliaineistojen lisäksi Kotuksen kokoelmat sisältävät kielentutkimuksen toimijoiden arkistokokoelmia kuten kieliaineistojen kerääjien henkilöarkistoja. Nauhoitearkiston kokoelmat ovat tärkeä kulttuuriperintöaineisto paitsi tutkijoille myös haastateltujen jälkeläisille ja suku- ja kotiseutututkijoille.

Arkistotilat jouduttiin COVID-19-pandemiatilanteen vuoksi pitämään suljettuina ulkopuolisilta kävijöiltä kevätkaudella 2021, mutta asiakkaita palveltiin silti aineistojen tietopalvelu- ja tilausasioissa. Aineistojen tietoja Kotuksen omassa aineistotietokannassa, josta tiedot haravoidaan Finna-tiedonhakupalveluun, tarkennetaan ja täydennetään jatkuvasti.

Kotuksen kirjaston kokoelma on kansainvälisestikin merkittävä uralistiikan ja lähialojen kokoelma. Sen laajuus on noin 1 000 hyllymetriä. Kotuksen vastuulla olevaan kirjastoon kuuluvat myös samassa rakennuksessa sijaitsevien Opetushallituksen ja Suomen Akatemian kokoelmat, jotka muodostavat noin kymmenen prosenttia kokoelman laajuudesta. Kirjasto on Helsingin yliopiston kirjaston liitännäiskirjasto, ja toimintavuonna se osallistui yhdessä kirjastokonsortion kanssa uuden kirjastopalvelualustan käyttöönottoon.

Kirjasto oli kevätkauden 2021 suljettuna ulkopuolisilta asiakkailta COVID-19-pandemiatilanteen vuoksi. Kirjasto palveli ulkopuolisten asiakkaiden lisäksi Kotuksen asiantuntijatyötä sekä muiden Hakaniemenrannan opetus- ja kulttuuriministeriön alaisten organisaatioiden työntekijöitä.

3. Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin lähtökohtana ovat Kotuksen strategiset tavoitteet, jotka ovat linjassa tulossopimuksessa asetettujen tavoitteiden kanssa. Kotus vaikuttaa yhteiskunnassa hyvin monella tasolla: verkossa, perinteisessä ja sosiaalisessa mediassa, yhteistyössä monien instituutioiden ja viranomaisten kanssa, koulutuksen avulla, lausunnoissa, julkaisuissa ja muussa viestinnässä. Asiantuntijalaitoksen toiminnan vaikuttavuus toteutuu usein epäsuorasti ja pitkällä aikavälillä.

Kotuksen vaikuttavuus syntyy osaltaan siitä, että kielenhuolto, siihen kiinnittyvä koulutus ja sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö, sanakirjatyö, sanaston kehityksen systemaattinen seuranta ja näihin liittyvä tutkimus sekä kieliaineistoihin pohjautuva asiantuntijatyö muodostavat saman katon alla yhden kokonaisuuden. Se on enemmän kuin osiensa summa, koska kaikki voivat hyötyä toistensa asiantuntemuksesta ja siten kasvattaa omaa ja kieliyhteisönsä asiantuntemusta. Kotuksen vaikuttavuutta voi parhaiten arvioida tarkastelemalla sitä, millä tavoin se tekee kieleen liittyvät asiat näkyviksi ja siten hyödyttää suomalaista yhteiskuntaa.

Tulossopimukseen liitetyt Kotuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Kotus edistää selkeää hallinnollista kieltä ja julkisten palvelujen kehittämistä vahvistaen demokratiaa, osallisuutta ja luottamusta yhteiskunnan instituutioihin.
2. Kotus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotoutumiselle.
3. Kotus vahvistaa kielitiedon digitaalisten palveluiden tasavertaista saavutettavuutta.

Tavoitteitaan Kotus edistää laatimalla vapaasti verkosta saatavia apuneuvoja viranomaisten kielenkäytön kehittämiseksi, laatimalla sanakirjoja kielipareille suomi–somali ja suomi–kurdin kielet sekä kehittämällä verkkojulkaisujensa saavutettavuutta ja lisäämällä niiden käytettyyttä kansalaisten ja yhteiskunnan monenlaiset tarpeet huomioiden.

Tavoitteiden seurantavälineinä ja mittareina toimivat virkakielen verkkokurssin kävijämäärät E-oppivassa, maahanmuuttajakielten sanakirjojen julkaistut sana-artikkelit sekä verkkopalvelun kävijämäärät.

Selkeän kielen käytön edistäminen

Kotus edistää selkeää hallinnollista kieltä ja julkisten palvelujen kehittämistä vahvistaen demokratiaa, osallisuutta ja luottamusta yhteiskunnan instituutioihin. Tulossopimuksensa mukaisesti Kotus jatkoi vuonna 2021 Hyvän virkakielen toimintaohjelman ehdotusten toteuttamista laatimalla vapaasti verkosta saatavia apuneuvoja viranomaisten kielenkäytön kehittämiseksi.

Julkishallinnon palvelutehtävä ja viranomaisyhteistyö korostuivat toimintavuonna jatkuneessa Hyvän virkakielen verkko-opiskelumateriaali -kehittämishankkeessa. Vuosi 2021 oli kolmivuotisen hankkeen viimeinen vuosi. Sen aikana saatiin valmiiksi kuuden kurssin laajuinen *Hyvän virkakielen verkkokurssipaketti*, joka julkaistiin kaikille avoimena valtionhallinnon yhteisessä oppimisympäristössä E-oppivassa. Kurssipaketti on tarkoitettu ensi sijassa valtion ja kuntien työntekijöille, jotka kirjoittavat työssään tai jotka päättävät organisaatioissaan tekstitöiden järjestelyistä ja resursseista. Paketista hyötyvät myös muut organisaatiot ja kirjoittajat sekä oppilaitosten opettajat ja eri alojen opiskelijat, jotka tulevaisuudessa työskentelevät julkishallinnon organisaatioissa. Kurssi [Hyvä virkakieli – Selkeyttä lauseita ja virkkeitä](#) oli julkaistu jo aiemmin. Vuonna 2021 julkaistiin loput viisi kurssia: [Toimiva hallinto on kielestä kiinni](#) -kurssi

havainnollistaa hyvän kielen ja toimivien tekstien merkitystä hallinnon työssä. *Uudista työtä, paranna tekstejä* -kurssilla keskitytään siihen, kuinka teksteihin liittyvä työ kannattaa organisoida. *Kirjoita sujuvasti* -kurssilla tarkastellaan yksittäisen tekstin suunnittelua, kirjoittamista ja viimeistelyä. *Nimet toimiviksi* -kurssilla perehdytään siihen, millainen hallinnon nimi on toimiva ja miksi nimien suunnitteluun kannattaa panostaa. Ruotsinkielisellä *Klarspråk – Skriv bättre myndighetstexter* -kurssilla opitaan, miten kirjoitetaan asiallisia, selkeitä ja ymmärrettäviä tekstejä ruotsiksi. *Hyvän virkakielen verkkokurssipaketti* esitellään Kotuksen verkkosivuilla osoitteessa https://www.kotus.fi/palvelut/kielitoimiston_koulutus_ja_konsultointi/hyvan_virkakielen_verkkokurssipaketti).

Kotus seuraa valtionhallinnon digitaaliseen opiskeluympäristöön E-oppivaan tuottamiensa selkeän kielen kurssien kävijämäärää osana vaikuttavuutensa mittaristoa. Luku on kumuloituva, ja siihen sisältyvät kaikki kävijätiedot ensimmäisen kurssin julkaisusta, vuodesta 2018 alkaen. Vuosina 2018–2019 Kotuksen E-oppivassa julkaisema *Hyvä virkakieli* -kurssi oli rajoitettu vain valtionhallinnon työntekijöille. Syksyllä 2020 pääsy avattiin kaikille, joten tämä kurssi on siitä alkaen ollut myös kuntasektorin ja muun julkishallinnon käytettävissä, kuten ovat julkaisemisestaan lähtien olleet myös viisi uutta, vuoden 2021 aikana julkaistua kurssia.

Taulukko 2. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus, tavoite 1

	Tavoite 2021	Toteuma 2021	Toteuma 2020	Toteuma 2019
Virkakielen verkkokurssien kävijämäärä E-oppivassa (kumuloituva luku)	11 300	8 538	5 400	2 293

Virkakieliyhteistyö on jatkunut myös Kotuksen koordinoiman eri hallinnonaloja yhdistävän virkakieliryhmän yhteistyössä, joka toteutui toimintavuonna muun muassa Selkeän kielen päivän tilaisuuden järjestämisenä yhdessä valtioneuvoston kanslian kanssa. Kotus on verkostoitunut tehokkaasti valtionhallinnon ja kuntien virastojen kanssa, ja se on haluttu yhteistyökumppani. Vuoden aikana lähetettiin valtion ja kuntien virastojen johdolle suositus tekstien parantamisesta ja vaikutettiin myös siihen, että saatiin viranomaisnimiä koskeva linjaus valtiovarainministeriön ohjeeseen ja kansalliskielistrategiaan.

Kotoutumisen ja maahan muuttaneiden kielitaidon edistäminen

Kotus laatii maahanmuuttajien kielten sanakirjoja tukeakseen maahan muuttaneiden suomen kielen oppimista sekä heidän oman kielen taitonsa säilymistä ja kehittymistä. Näin Kotus vaikuttaa osaltaan uusien vähemmistöjen kotoutumiseen.

Vuonna 2021 valmistui [Suomi–somalisanakirja](#) (28 332 hakusana-artikkelia). Somalia äidinkielenään puhuvia on Suomessa noin 22 000. Vuonna 2021 aloitettiin toisen kurdien pääkielen soranin sanakirjan, Suomi–sorani-sanakirjan, laatiminen. [Suomi–kurmandži-sanakirja](#) (28 267 hakusana-artikkelia) valmistui jo vuonna 2020. Kurmandži on toinen kurdien kahdesta pääkielestä, ja sen puhujat ovat saapuneet alun perin Turkista, Syyriasta, Iranista, Irakista ja Armeniasta. Suomessa on noin 15 000 äidinkielenään kurdin kieliä puhuvia.

Kotus seuraa maahanmuuttajakielten sanakirjojensa julkaisun etenemistä osana vaikuttavuutensa mittaristoa. Toimintavuoden merkittäviä saavutuksia on Suomi–somalisanakirjan toimitustyön loppuun saattaminen ja Suomi–sorani-sanakirjan laatimisen vauhtiin saaminen.

Taulukko 3. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus, tavoite 2

	Tavoite 2021	Toteuma 2021	Toteuma 2020	Toteuma 2019
Maahanmuuttajakielten sanakirjojen julkaistut sana-artikkelit, yhteensä	8 000	2 311	7 715	11 620
Suomi–somali-sanakirja	-	2 311	1 391	-
Suomi–kurmandži -sanakirja			6 324	11 620
Suomi–sorani -sanakirja	8 000	-		

Kotimaisia kieliä koskevan tiedon saavutettavuus

Kotus vahvistaa kielitiedon digitaalisten palveluiden tasavertaista saavutettavuutta ja kehittää verkkojulkaisukokonaisuuttaan kansalaisten ja yhteiskunnan monenlaiset tarpeet huomioiden. Verkossa julkaistavien jatkuvasti päivittyvien sanakirjojen ja muiden verkkopalveluiden saavutettavuuden ja käytettävyyden parantamistöitä jatkettiin toimintavuonna. Kotus on jatkuvasti lisännyt tavoitettavuuttaan verkkopalvelun avulla.

Kotuksen verkkotoimintaa kehitetään *Verkkojulkaisemisen yhtenäistäminen* -hankkeessa vuosina 2022–2024. Hankkeen esiselvitysvaiheessa vuonna 2021 kerättiin tietoa verkkotoiminnan ja siihen liittyvien työprosessien nykytilanteesta sekä kehittämistarpeista kartoittamalla sisäisiä työprosesseja ja julkaisutarpeita sekä teettämällä asiakastutkimusten lisäksi laajempi tunnettuustutkimus.

Kotus.fi-sivuston sekä Kotuksen vapaasti verkossa tarjoamien kielen- ja nimistönhuollon julkaisujen, sanakirjojen ja kieliaineistojen käyttäjämäärät pysyivät korkeina. Verkkopalvelujen kävijäanalytiikkaan perustuva asiakasmäärä (5 363 157) laski jonkin verran vuoden 2020 huippulukemista (6 014 431), mutta se ylitti aiemman, vuoden 2019 tason reilusti. Tämänhetkiseen kävijäanalytiikkaan perustuva asiakasmäärälaskenta on kuitenkin vain suuntaa-antavaa, ja sivustovierailujen ja yksittäisten käyttäjien erottamiseen ei pystytä tarkasti.

Kotuksen verkkopalveluilla oli vuonna 2021 käyttäjiä kaikkiaan 5 363 157 (vuonna 2020 luku oli 6 014 431), ja vuodelle 2021 asetettu tavoite 3 400 000 ylittyi huomattavasti. Käyttäjälaskentaan kuuluvat kotisivujen www.kotus.fi ja www.sprakinstitutet.fi, [Kielikellon](#), [Språkbruken](#), [Kielitoimiston ohjepankin](#) ja [Kielitoimiston sanakirjan](#) sekä [Suomi–ruotsi-suursanakirjan](#) käyttäjät ja Kotuksen Kaino-palvelimella julkaistavien muiden verkkosanakirjojen (kuten murre-sanakirjat ja monet muut kieli- ja nimistöjulkaisut) sekä [digitaalisen Nimiarkiston](#) käyttäjät. Kotuksen kieliaineistoja tarjotaan myös Kielipankin ja CSC:n palvelujen kautta. Lisäksi Kotuksen yhteistyöjulkaisu [Viro–suomi -sanakirja](#) on saatavilla yhteistyökumppanin kautta.

Taulukko 4. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus, tavoite 3: Verkkopalveluiden käyttäjämäärät

(Tämänhetkisen seuranta-analytiikan vuoksi eri vuosien tiedot eivät ole vertailukelpoisia.)

	Käyttäjät 2021	Istunnot 2021	Sivulatauksia 2021	Käyttäjät 2020	Lisäys käyttäjiä
Kielitoimiston ohjepankki	1 274 141	1 952 252	4 149 848	1 658 244	-384 103
kotus.fi sprakinstitutet.fi	1 490 136	2 030 073	4 402 600	1 651 167	-161 031
Kielikello	1 253 175	1 766 741	2 270 161	1 414 849	-161 674
Språkbruk	636 500	792 977	929 667	592 388	44 112
Kielitoimiston sanakirja	492 003	1 546 091	1 593 456	534 321	-42 318
Kaino-palvelin (muut julkaisut ja sanakirjat)	179 787	500 678	2 851 473	148 704	31 083
Su–ru-sanakirja*	21 324	192 235	1 181 584	*	*
Nimiarkisto	16 091	22 735	177 151	14 758	1 333
Kaikki yhteensä	5 363 157	8 803 782	17 555 940	6 014 431	-651 274

* Suomi-ruotsi-suursanakirja oli ensimmäistä kertaa Kotuksen omassa kävijäanalytiikkaseurannassa koko vuoden, joten vuodelta 2020 ei ole vertailuarvoa.

Kotuksen käytetyimpiä sisältöjä ovat pääverkkosivuston lisäksi Kielitoimiston ohjepankki, kielenhuollon tiedotuslehdet Kielikello ja Språkbruk ja Kielitoimiston sanakirja. Myös muilla jatkuvasti päivittyvillä ja karttuvilla sanakirjoilla on tasaisen suuret käyttäjäryhmänsä. Kielelliseen kulttuuriperintöön yhteyttä luovat Suomen murteiden sanakirja ja Vanhan kirjasuomen sanakirja sekä Nimiarkisto ovat verkkoversioina tulleet tutuiksi yhä uusille yleisöille.

Kaikilla kielenhuollon julkaisuillaan ja sanakirjoillaan Kotus tukee tutkimusta sekä opetusta eri koulutusasteilla, tarjoaa medialle kiinnostavia teemoja kielestä sekä täyttää kansalaisten tiedontarpeita. Aktiivisella viestinnällään Kotus on onnistunut innostamaan monenlaisia käyttäjäryhmiä julkaisujensa äärelle. Ajankohtaistietoa kielestä jaetaan myös sosiaaliseen mediaan, jossa käyttäjät jakavat julkaisuja edelleen.

Verkkopalveluiden ulkopuolella Kotuksen vaikuttavuustyötä ovat neuvonta, lausunnot, koulutus, sidosryhmä- ja mediayhteistyö sekä osallistuminen kansalliseen ja kansainväliseen asiantuntijayhteistyöhön.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Kotuksella ei ole siirto- eikä sijoitusmenoja.

4. Toiminnallinen tehokkuus

Kotuksen toiminnan keskeisiä tavoitteita on julkaista verkossa kielitietoa laajalle yleisölle ja monenlaisille kohderyhmille. Verkossa julkaistaan niin sanakirjoja, kielenhuollon ja kielenkäytön oppaita kuin yleistä kielitietoa ja ohjeita. Kotus tarjoaa verkossa myös digitoituja kieliaineistoja kansalaisten ja tutkijoiden käyttöön. Julkaisujen lisäksi Kotus tarkastelee asiantuntijoidensa monipuolisen työn tuloksellisuutta erilaisten asiantuntijatehtävien ja tarjotun kielenkäytön koulutuksen seurannalla.

Toiminnallista tuloksellisuutta seurataan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tulossopimuksessa sovitulla indikaattoreilla. Työajan kohdentaminen indikaattoreille on tehty Kieku-järjestelmässä.

4.1 Toiminnan tuottavuus

Seuraavissa taulukoissa esitetään ministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2021, niiden vertailu sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat. Lisäksi vuotta 2021 verrataan vuoteen 2020.

Kotus saavutti tavoitteet vuonna 2021 varsin hyvin.

Taulukko 5. Julkaisut

Julkaisut	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Julkaisut, painotettu kappalemäärä		3 493	3 224	3 000	224	-269
Henkilötyövuodet		16,01	15,95			-0,06
Julkaisut kpl/htv		218	202	182	20	-16

Kotuksen vuosittaiseen julkaisuluetteloon

https://www.kotus.fi/julkaisut/julkaisuluettelot/julkaisuluettelot_vuosittain/julkaisut_2021

kootuista asiantuntijatyön tuloksista julkaisujen tuloksellisuuslaskennassa ovat mukana muut paitsi hallinnolliset toimitteet sekä sanakirjat ja niiden päivitykset. Sanakirjatyötä seurataan omana kokonaisuutenaan (ks. seurantakohde sanakirjat).

Julkaisujen tuloksellisuutta seurattiin toista vuotta uudella laskutavalla, joka aiemman sivumäärään perustuvan laskennan sijaan ottaa huomioon digitaalisessa ympäristössä käytettävät monenlaiset julkaisut ja antaa julkaisujen kappalemäärälle painokertoimen julkaisun laajuuden mukaan. Laskentatapa tuottaa siis erilaiset kertoimet esimerkiksi laajalle tai suppealle tietokantajulkaisulle, asiantuntija-artikkelille ja yksittäiselle verkkosivuston ohje- tai ajankohtaistekstille.

Kotus tuottaa monenlaista kielitietoa kansalaisten ja julkishallinnon tarpeisiin. Valtaosa julkaisuista on verkossa tarjottavia yleistajuisia asiantuntijatekstejä ja -katsauksia. Niiden lisäksi Kotus tuottaa ja päivittää kielenkäytön ja nimistön ohjeita ja opiskelumateriaaleja ja julkaisee erityyppisiä tekstejä kielestä ajankohtaiskolumneista tutkimusartikkeleihin. Toimintavuonna asiantuntijoiden kirjoituksia kielestä ja toimitteita julkaistiin Kotuksen verkkosivujen palstoilla, Kotuksen kielenhuollon verkkolehdistä sekä monissa Kotuksen ulkopuolisissa julkaisuissa, ja niitä jaettiin myös sosiaalisen median kautta. Keskuksen omien asiantuntijoiden lisäksi Kotuksen verkkojulkaisuja oli tuottamassa joukko ulkopuolisia asiantuntijoita.

Julkaisuille asetettu tavoitearvo ylittyi hieman siitä huolimatta, että vuoden 2021 julkaisumäärä jäi vuoden 2020 toteumasta. Toimintavuonna julkaistiin kolmivuotisen virkakielen verkko-opiskelumateriaalihankkeen tuloksena HAUSin E-oppiva-alustalla viisi uutta julkishallinnon kielen parantamiseen opastavaa kurssia Kotuksen tuottamista sisällöistä.

Taulukko 6. Esitelmät ja asiantuntijatehtävät

Esitelmät ja asiantuntijatehtävät	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	488	297	396	500	-104	99
Henkilötyövuodet	11,64	10,50	9,67			-0,83
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl/htv	42	28	41	29	12	13

Asiantuntijatehtäviin luetaan erilaiset asiantuntijalausunnat ja -selvitykset, esiintymiset mediassa sekä osallistuminen kotimaisten ja kansainvälisten työryhmien ja lautakuntien työhön. Kotus välittää kielitietoa ja tutkimustuloksia eri yhteyksissä, niin tieteellisissä konferensseissa kuin laajalle kuulijakunnalle tarkoitetuissa seminaareissa ja tapaamisissa. Suhteet mediaan ovat aktiiviset, ja Kotuksen asiantuntemusta käytetään ahkerasti eri mediakanavissa. Esitelmien ja asiantuntijatehtävien määrä henkilötyövuotta kohden pysyi vuoden 2019 tasolla ja kasvoi vuodesta 2020. Esitelmien ja asiantuntijatehtävien yhteismäärä jäi kuitenkin tavoitteesta noin 20 prosenttia, sillä yhtäältä tavoitetta oli nostettu edellisestä vuodesta juuri tämän verran ja toisaalta henkilötyövuosia pystyttiin käyttämään tämän indikaattorin mittaamiin tehtäviin vähemmän kuin edellisinä vuosina.

Taulukko 7. Kielenkäytön opetus

Kielenkäytön opetus	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Kielenkäytön opetus, tuntia	1 490	1 183	797	850	-53	-386
Henkilötyövuodet	7,31	7,09	6,36			-0,73
Kielenkäytön opetus, tuntia/htv	204	167	125	190	-65	-42

Kielenkäytön opetuksen tuntimäärä jäi jonkin verran tavoitteesta. Tähän vaikutti etenkin Ylen tilaaman kielenhuoltopalvelun päättyminen ja se, että kielenkäytön opetukseen ei pystytty päätoimisten kouluttajien vähennyttyä suuntaamaan yhtä paljon henkilötyövuosia kuin ennen. Myös opetustuntien määrä henkilötyövuotta kohden jäi tavoitetta pienemmäksi, sillä pandemiarajoitusten vuoksi suosittiin edelleen lyhytkestoisia etäkoulutuksia, jotka vaativat suhteessa enemmän valmistelu-aikaa opetustuntia kohden. Lisäksi opetuksen henkilötyövuosista suuri osa suunnattiin kahden edellisen vuoden tapaan ministeriön erillisrahoitusta saavaan Hyvän virkakielen verkko-opiskelumateriaali -hankkeeseen, jonka tuotokset näkyvät tuloksissa täysimittaisesti vasta tulevina vuosina. Kuitenkin hankkeessa tehty ja E-oppivassa loppuvuodesta julkaistu Hyvän virkakielen verkkokurssipaketti auttoi tuntitavoitteen saavuttamisessa merkittävästi jo vuonna 2021.

Taulukko 8. Kielineuvonta

Kielineuvonta	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	8 881	7 673	7 070	6 500	570	-603
Henkilötyövuodet	2,87	3,25	3,38			0,13
Kielineuvonta, vastauksia, kpl/htv	3 094	2 361	2 092	2 167	-75	-269

Kielineuvonnan vastauksia annettiin enemmän kuin oli asetettu tavoitteeksi. Vastausten määrä osoittaa, että edelleen on tarvetta myös henkilökohtaiselle palvelulle, joka tukee ja täydentää Kielitoimiston ohjepankkia, sanakirjoja ja muita verkossa julkaistuja aineistoja. Lähes kolmasosa (29 %, 2 044 kpl) vastauksista annettiin ruotsin kielen neuvonnassa. Myös suomen kielen vastausten määrä pysyi suurena. Indikaattoriluku sisältää myös maksullisena palveluna tarkistettujen paikannimien määrän (8 %) ja sanakirjatoimitusten antaman henkilökohtaisen neuvonnan (10 %).

Taulukko 9. Sanakirjat

Sanakirjat	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Sana-artikkeleita, kpl	59 177	24 985	18 746	25 500	-6 754	-6 239
Henkilötyövuodet	34,56	36,78	35,81			-0,97
Sana-artikkeleita, kpl/htv	1 712	679	523	708	-185	-156

Kotus tuottaa verkkoon sähköisiä sanakirjoja, jotka ovat vapaasti kaikkien käytössä. Verkossa ovat kokonaan luettavissa Kielitoimiston sanakirja, Karjalan kielen sanakirja, Finlandssvensk ordbok, Suomi–ruotsi-suursanakirja, Viro–suomi-sanakirja, Suomi–kurmandži-sanakirja ja Suomi–somali-sanakirja. Historiallisista murre- ja vanhan kirjakielen sanakirjoista on verkossa käytettävissä merkittävä osa. Vasta osittain julkaistuihin sanakirjoihin lisätään vuosittain sanakirja-artikkeleita. Myös nykykielen sanakirjojen Kielitoimiston sanakirjan ja Suomi–ruotsi-suursanakirjan sana-artikkeleita kartutetaan vuosittain. Vuonna 2021 julkaistujen sanakirja-artikkelien tavoitteen ja toteuman ero vastaa suunnilleen sitä Suomi–sorani-sanakirjan ensimmäisen jakson sana-artikkelimäärää (8 000), jonka julkaiseminen siirtyi vuoteen 2022 sanakirjojen käyttöliittymä-uudistusten vaatimien töiden vuoksi.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Tuotosten ja kustannusten vuosittainen vaihtelu on odotuksenmukaista. Vuodet eivät ole tuotoksiltaan samanlaisia, vaikka toiminnan painopisteet eivät merkittävästi muuttuisi, koska työntekijöiden työaika kohdentuu eri vuosina hieman eri kohteisiin. Toiminnan taloudellisuutta seurataan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tulossopimuksessa sovitulla indikaattoreilla. Seuraavassa taulukossa esitetään ministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2021, niiden vertailu sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat. Lisäksi vuotta 2021 verrataan vuoteen 2020.

Taulukko 10. Toiminnan taloudellisuus indikaattoreittain

Julkaisut	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Julkaisut, painotettu kappalemäärä *		3 493	3 224	3 000	224	-269
Kustannukset		1 105 265	1 113 502			8 236
Euroa/kpl		316	345	403	-58	29
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	488	297	396	500	-104	99
Kustannukset	816 990	738 796	688 710			-50 086
Euroa/kpl	1 674	2 488	1 739	2 180	-441	-748
Kielenkäytön opetus	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Kielenkäytön opetus, tuntia	1 490	1 183	797	850	-53	-386
Kustannukset	255 123	383 858	388 740			4 881
Kielenkäytön opetus, euroa/tunti	171	324	488	165	323	163
Kielineuvonta	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	8 881	7 673	7 070	6 500	570	-603
Kustannukset	184 994	194 668	200 139			5 470
Kielineuvonta, vastauksia, euroa/kpl	21	25	28	26	2	3
Sanakirjat	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021	Toteuman ja tavoitteen ero 2021	Vertailu vuoteen 2020
Sana-artikkeleita, kpl	59 177	24 985	18 746	25 500	-6 754	-6 239
Kustannukset	2 301 026	2 344 006	2 276 878			-67 128
Sana-artikkeleita, euroa/kpl	39	94	121	94	27	28

* Indikaattorin laskentakaavaa muutettu vuodesta 2020 lähtien

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

**Taulukko 11. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma
Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet**

TUOTOT	2021	Tavoite 2021	2020	2019
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	127 655	200 000	185 453	251 203
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	1 500	0	825
Tuotot yhteensä	127 655	201 500	185 453	252 028
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	18	0
Henkilöstökustannukset	69 664	155 000	145 143	154 167
Vuokrat	0	0	0	0
Palvelujen ostot	1 831	3 000	3 026	169
Muut erilliskustannukset	668	1 000	905	0
Erilliskustannukset yhteensä	72 163	155 200	149 092	154 337
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	7 031	13 000	14 210	9 085
Poistot	0	0	0	0
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	13 441	30 000	29 088	47 881
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	20 472	43 000	43 298	56 967
Kokonaiskustannukset yhteensä	92 635	202 000	192 390	211 303
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot – kustannukset)	35 020	-500	-6 937	40 725
	138 %	100 %	96 %	119 %

**Taulukko 12. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma
Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet**

TUOTOT	2021	Tavoite 2021	2020	2019
Kilpailullisen toiminnan tuotot				
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	127 655	200 000	185 453	0
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0	1 500	0	0
Tuotot yhteensä	127 655	201 500	185 453	0
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	18	0
Henkilöstökustannukset	69 664	155 000	145 143	0
Vuokrat	0	0	0	0
Palvelujen ostot	1 831	3 000	3 026	0
Muut erilliskustannukset	668	1 000	905	0
Erilliskustannukset yhteensä	72 163	155 200	149 092	0
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	7 031	13 000	14 210	0
Poistot	0	0	0	0
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	13 441	30 000	29 088	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	20 472	43 000	43 298	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	92 635	202 000	192 390	0
TULOS	35 020	-500	-6 937	0
(tuotot – kustannukset)				
	138 %	100 %	96 %	0 %

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa ei kertomusvuodelta laadittu, koska yhteisrahoitteisen toiminnan tulot jäivät alle miljoonan euron opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikössä.

5. Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 13. Kotuksen indikaattorit 2021

	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2021
Julkaisut, painotettu kappalemäärä*		3 493	3 224	3 000
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	488	297	396	500
Kielenkäytön opetus, tuntia	1 490	1 183	797	850
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	8 881	7 673	7 070	6 500
Sana-artikkeleita, kpl	59 177	24 985	18 746	25 500
Asiakaspalautte (asteikko 1–4)	4	4	4	3
Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen				
Henkilötyövuodet, htv	76,2	73,5	71,2	77
Työtyytyväisyys	3,6	3,6	3,6	3,4
Sairauspäivät, lkm/htv	5,8	4,4	7,6	<8

*Uusi laskentatapa vuodesta 2020.

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Kotuksen palvelutasoa kuvaava indikaattori on ollut tulossopimuksen mukaisesti käytössä vuodesta 2017, ja sitä seurataan verkkopalvelussa toteutettavan asiakaskyselyn avulla.

Kysely toteutettiin neljännen kerran joulukuussa 2021 suomeksi ja ruotsiksi vastattavaksi avautuvalla, vuosittain samansisältöisenä toistuvana verkkokyselynä. Käyttäjiä pyydettiin antamaan Kotuksen toiminnalle kokonaisuudessaan arvosana asteikolla yhdestä (erittäin tyytymätön) neljään (erittäin tyytyväinen). Arvosanojen keskiarvo asteikolla 1–4 on 3,6 (muunnettuna asteikolle 1–5 tulos oli 4,5), ja peräti 96 prosenttia vastaajista on toimintaan erittäin tai melko tyytyväisiä.

Kotuksen ja sen työhön liittyvien aihepiirien näkyvyyttä mediassa tarkasteltiin mediaseurantapalvelun avulla. Kotus saa palstatilaa niin valtakunnallisissa kuin alueellisissa tiedotusvälineissäkin. Lisäksi mediassa käsitellään Kotuksen keskeisiä toimintoja, esimerkiksi sanakirjatyötä.

Kotuksen palvelujen laatua seurataan myös jatkuvasti esimerkiksi neuvonta- ja koulutuspalveluiden yhteydessä sekä sanakirjanteon ja kielenhuollon sekä niihin liittyvän tutkimuksen eri työvaiheissa. Sanakirjatyössä laadunvarmistuksen keskeinen tekijä on toimitusten sisäinen työnjako ja vastuut. Kielenhuoltotyössä on kehitetty työryhmiin perustuvaa yhteistyötä ja kerätty asiakaspalautetta järjestetyistä kursseista. Tutkimuksessa laadunvarmistuksena toimivat tieteelliseen julkaisemiseen liittyvät vertaisarviointikäytännöt.

6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

6.1 Henkilöstömäärä ja -rakenne

Kotimaisten kielten keskuksen henkilöstön määrä on laskenut muutamien viime vuosien aikana. Määräaikaisissa työsuhteissa oli projektityöntekijöitä ja korkeakouluharjoittelijoita. Henkilöstön keski-ikä oli korkeahko, 51,6 vuotta, kun se valtiolla keskimäärin on 45,6 vuotta, ja yli 55-vuotiaita oli 36 % henkilöstöstä.

Taulukko 14. Henkilöstömäärä ja -rakenne

	2019	2020	2021	Vuosimuutos %
Henkilöstömäärä	74	71	69	-2,8
naiset	59	58	53	-8,6
miehet	15	13	16	23,1
Henkilötyövuosimäärä	76,2	73,5	71,2	-3,1
Keski-ikä (v.)	50,3	51,3	51,6	0,5
naiset	49,9	50,4	51,3	1,7
miehet	52,0	55,2	52,5	-4,9
Henkilöstömäärät ikäluokittain				
25-34	11	8	5	-37,5
35-44	13	13	16	23,1
45-54	15	11	12	9,1
55-64	33	36	34	-5,6
yli 65	2	3	2	-33,3
Koulutustasoindeksi	6,8	6,8	7,0	1,9
Korkeakoulututkinnon suor. %-osuus	91,9	91,5	94,2	
Tutkijakoulutuksen suorittaneiden %-osuus	25,7	25,4	29,0	
Vakinaisia	60	59	59	0,0
naiset	49	47	47	0,0
miehet	11	12	12	0,0
Määräaikaisia	19	15	12	-20,0
naiset	13	12	11	-8,3
miehet	6	3	1	-66,7
Kokoaikaisia	70	71	65	-8,5
naiset	55	56	53	-5,4
miehet	15	15	12	-20,0
Osa-aikaisia	9	3	6	100,0
naiset	7	3	5	66,7
miehet	2	0	1	100,0
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	78,8	80,0	79,2	-1,0
Henkilöstökulut	2019	2020	2021	Vuosimuutos %

Kokonaistyövoimakustannukset	4 272 364,9	4 233 349,1	4 073 396,0	-3,8
Tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	76,8	77,1	76,7	-0,5
Välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	1 534 128,4	1 496 036,6	1 430 736,7	-4,4
Välillisten työvoimakust. %-osuus tehdyn työajan palkoista	56,0	54,7	54,1	-0,9

* Henkilöstömäärä ja sen erittelyt on ilmoitettu taulukossa Valtiokonttorin laskennallisen vuoden 2020 lopun henkilöstömäärää kuvaavan henkilöstötilinpäätöksen tunnuslukutaulukon mukaisesti, mistä syystä luvut eroavat jonkin verran viraston todellisesta henkilöstömäärästä.

6.2 Henkilöstön koulutus ja osaaminen

Kotuslaisten koulutustaso on korkea, koulutustasoindeksi 7,0 (asteikko 1–8), joka on selvästi valtionsektorin keskiarvoa (5,4) korkeampi. Korkeakoulututkinnon suorittaneita on 94,2 % ja tutkijakoulutuksen (tohtori tai lisensiaatti) suorittaneita 29,0 % koko henkilöstöstä.

Henkilöstön koulutukseen ja kehittämiseen on viime vuosina pyritty panostamaan aiempaa enemmän, mutta vuonna 2021 suunnitelluista koulutuksista jouduttiin tinkimään yhtäältä poikkeusolosuhteiden ja peruuntuneiden koulutustapahtumien ja seminaarien, toisaalta tiukan taloustilanteen vuoksi. Vuonna 2020 virastoyhteistyönä toteutetun valmentavan johtamisen koulutusohjelman jatkoksi osa henkilöstöstä oli mukana HAUSin valtionhallinnon esihenkilöille tarjoamassa johtamisen erikoisammattitutkintoon tähtäävässä koulutusohjelmassa. Lisäksi henkilöstöä osallistui erilaisiin verkossa järjestettyihin ammattitaidon ja työtapojen kehittämiskoulutuksiin, ja osa henkilöstöstä suoritti myös E-oppivan koulutuksia. Vuonna 2021 koulutukseen käytettiin 1,8 työpäivää/htv (valtiolla keskimäärin 1,4 työpäivää/htv). Henkilöstökoulutuksen kustannukset (427,0 e/htv) olivat korkeammat kuin valtiolla keskimäärin (291,5 e/htv).

Taulukko 15. Henkilöstön koulutus ja osaaminen

	2019	2020	2021	Vuosimuutos %
Koulutuspanostus, työpäivää/henkilötyövuosi	4,4	3,1	1,8	-42,7
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	1 331,7	758,8	427,0	-43,7
Koulutuksen laajuus: vuoden aikana henkilöstökoulutusta saaneiden henkilöiden %-osuus	73,4	77,0	57,7	
Henkilöstön arvo, euroa	42 517 184,3	39 269 218,4	36 584 616,1	-6,8

6.3 Työhyvinvointi

Toimintavuonna COVID-19-pandemiatilanteen epävarmuus vaikutti edelleen suuresti työympäristöön ja työhyvinvointiin, ja johtoryhmä ja yhteistyötoimikunta keskustelivat säännöllisesti tilanteesta työssä jaksamisen näkökulmasta. Pandemia lisäsi henkilöstön kokonaiskuormitusta, ja yhteisöllisyyden ja spontaanien tapaamisten kaipuu kuuluivat tilannekatsauksissa läpi vuoden. Lisäksi henkilöstökyselyissä raportoitiin tuki- ja liikuntaelimiin liittyviä vaivoja aiempaa useammalla.

Työtyytyväisyysindeksi pysyi vuonna 2021 edellisen vuoden tasolla, 3,6. Työhyvinvoinnin tuessa nostettiin esille myös oman työn johtamisen kysymyksiä, ja työssä jaksamisesta ja työhyvinvoinnista saatiin tietoa myös työterveyshuollon tekemän lakisääteisen työpaikkaselvityksen henkilöstökyselyn osuudesta. Kotuksen etätyöohje uusittiin, mikä toi työkäytäntöihin monen jo ennen pandemia-aikaa toivomia joustoja. Työryhmien kohtaamisia ja yhteisiä toimistopäiviä sekä lähi- ja etätyötä yhdistäviä työskentelytapoja etsittiin ja niihin valmistauduttiin työryhmissä. Henkilöstön työkunnon ylläpidon tuki uusittiin, ja keskitettiin kulttuuri-, hyvinvointi- ja liikuntapalveluiden ostotueksi.

Sairauspoissaolosten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, mutta sairauspoissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden on valtion keskitasoa. Sairauspoissaolosten määrä ei noussut merkittävästi edellisvuodesta, joten suurin ero edelliseen vuoteen oli sairauslomien pituudessa. Pienehköissä virastoissa tähän vaikuttavat yksittäiset vuodelle sattuneet pidemmät sairauspoissaolot. Työterveyshuollon kustannukset (557 e/htv) ovat samaa tasoa kuin valtiolla keskimäärin (501 e/htv).

Kotuksessa työhyvinvointiasioita hoitaa laajennettu työsuojelutoimikunta, joka koostuu varsinaisesta työsuojeluhenkilöstöstä päällikköineen ja (vara)valtuutetuineen sekä kahdesta työhyvinvoinnin seurantaan keskittyvästä lisäjäsenestä, joista toinen edustaa henkilöstöä ja toinen työnantajaa.

Taulukko 16. Työhyvinvointi

	2019	2020	2021	Vuosimuutos %
Työtyytyväisyys (VM-Baro)	3,6	3,6	3,6	0,0
Lähtövaihtuvuus, %	1,3	10,8	0,0	-100,0
Tulovaihtuvuus, %	1,3	1,4	1,4	4,2
Työkyvyttömyyseläkkeelle, % henkilöstöstä	0,0	0,0	0,0	0,0
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	5,8	4,4	7,6	71,7
Työterveyshuolto, €/htv	523,8	475,2	557,4	17,3
Työtyytyväisyyden edistäminen, €/htv	796,6	503,7	476,0	-5,5
Työkunnon edistäminen, €/htv	460,8	284,0	259,4	-8,7

7. Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoituksen rakenne

Kotimaisten kielten keskuksen toiminta perustuu talousarviorahoitukseen ja maksullisesta toiminnasta saataviin tuloihin. Kertomusvuonna tehtiin tilijaottelun muutos, jossa Kotukselle osoitetuista rahapelitoiminnan voittovaroista vähennettiin 3,3 miljoonaa euroa ja vastaavasti talousarvioehdotuksessa Kotuksen toimintamomentille lisättiin vastaava summa. Rahapelitoiminnan voittovaroista Kotuksella oli käytettävissä 327 000 euroa vuoden 2021 aikana.

Maksullisen toiminnan kokonaistulojen osuus laski 31 % (57 798 euroa). Suurin yksittäinen tulojen lasku oli tuotot elinkeinoelämästä 41 646 euroa. Tuotoissa kunnilta ja kuntayhtymiltä oli laskua 7 075 euroa ja kotitalouksilta 2 263 euroa.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Kotukselle myönnettiin talousarviossa määrärahaa vuonna 2021 kaikkiaan 4 758 000, joka on 31 000 euroa edellisvuotta vähemmän. Rahapelitoiminnan voittovaroja käytettiin kertomusvuonna 327 000 euroa, joka sisälsi kolme kehittämishanketta: maahanmuuttajasanakirjat 100 000 euroa, hyvän virkakielen verkko-opiskelumateriaali 100 000 euroa ja verkkojulkaisemisen yhtenäistäminen 50 000 euroa. Lisäksi rahapelitoiminnan voittovaroja käytettiin Kotuksen ICT-palveluiden ostoon Valtorilta.

Vuodelta 2021 siirtyi 573 031 euroa vuodelle 2022, joka on 90 032 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2020 siirtomääräraha oli 482 999 euroa ja vuonna 2019 siirtyi 460 593 euroa.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Kotuksen toiminnan kokonaistuotot vuonna 2021 olivat 445 884 euroa (vuonna 2020: 513 770 euroa), johon sisältyvät maksullisen toiminnan tuotot, vuokratuotot ja yhteistoiminnan tuotot. Muutos edelliseen vuoteen verrattuna on 67 886 euroa vähemmän. Tuottojen lasku johtuu pääosin poikkeusvuoden vähentyneestä maksullisen palvelutoiminnan kysynnästä ja siitä, ettei ole resursseja vastata kysyntään.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannukset säilyivät käytännössä ennallaan ja olivat kertomusvuonna 9 377 euroa.

Henkilöstökulut olivat kertomusvuonna 4 066 534 euroa ja edellisenä vuonna 4 276 791 euroa. Henkilöstökulut laskivat 210 257 euroa. Vuoden 2021 henkilötyövuosimäärä oli 71,17, jossa on laskua edelliseen vuoteen 2,46 henkilötyövuotta (2020: 73,63; 2019: 75,92; 2018: 77,99; 2017: 77,1; 2016: 78,85; 2015: 76,7; 2014: 85,5; 2013 ja 2012: 76,1 henkilötyövuotta). Vuonna 2021 etenkin maksullisen palvelutoiminnan henkilöstö on vähentynyt.

Vuokratkustannukset olivat kertomusvuonna 512 332 euroa (2020: 484 513 euroa). Vuokrasopimus uudistettiin loppuvuodesta 2021. Toimitiloihin ei kohdistunut muutoksia kertomusvuoden aikana. Palvelujen ostot laskivat 57 205 eurolla verrattuna edelliseen vuoteen (sitä edellinen lasku oli 146 854 euroa). Vähennykset johtuvat osaltaan poikkeusvuosista, jolloin toiminta oli supistettua mm. virkistys- ja matkustuspalveluiden osalta. Suurin yksittäinen vähennys palveluiden ostossa oli ICT-palveluiden osto Valtorilta, joka väheni 38 439 eurolla verrattuna vuoteen 2020. Kaikkiaan Kotuksen toiminnan kokonaiskulut laskivat 173 845 euroa kun vastaava vähennys vuonna 2020 oli 116 492 euroa.

7.4 Tase

Kotimaisten kielten keskus kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön, ja Kotuksen tase sisältyy ministeriön tilinpäätökseen.

8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Kotimaisten kielten keskuksen (Kotuksen) toiminta pohjautuu keskukselta annettuun lakiin ja asetukseen. Toimintaa säätelevät Laki Kotimaisten kielten keskukselta (1403/2011) ja Valtioneuvoston asetus Kotimaisten kielten keskukselta (1566/2011).

Arviointilausuman laadinnan pohjana on hyödynnetty pienille virastoille suositeltua suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa.

Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet

Työjärjestyksen mukaan Kotuksen johtaja vastaa laitoksen sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.

Toiminnan organisointi ja sisäiset toimintatavat ovat perustuneet strategiaan, toiminta- ja taloussuunnitelmaan, osastojen, yksiköiden ja projektien suunnitelmiin sekä henkilöstön tehtäväkuvauksiin ja vuosittaisiin kehityskeskusteluihin. Toiminnan suunnittelussa on otettu huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöskannanotto. Sisäisen valvonnan vastuista on määrätty sekä työjärjestyksessä että taloussäännössä.

Johtaja, osastonjohtajat ja yksikönpäälliköt vastasivat sisäisestä valvonnasta mm. menoseurannan osalta. Lisäksi he vastasivat osaltaan matkasuunnitelmien ja laskujen käsittelystä sekä poissaolojen ja työajan seurannasta. Käytössä olevat sähköiset järjestelmät, kuten Kieku, vähentävät valvontariskejä ja parhaimmillaan järjeistävät työtä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuotanto hallinnon palvelukeskuksessa on vakiintunut samoin kuin toimialariippumattomien ICT-palvelujen tuottaminen Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin palveluina.

Tavoitteiden asettaminen

Kotus on pyrkinyt asettamaan hankkeidensa, projektiansa ja toimintojensa tavoitteet realistisesti ja tiedossa olevia muutoksia arvioiden sekä siten suunnannut toimintaansa lain antamissa puitteissa. Tulosindikaattorien perusteella näyttää siltä, että tavoitteiden asettamisessa vuositason onnistuttu.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Kotuksen tunnistetut riskit ovat viime vuosina olleet talouteen ja henkilöstön osaamisen turvaamiseen liittyviä. Talousriski on toteutunut, sillä taloudelliset toimintamahdollisuudet ovat heikentyneet tuntuvasti viimeisen 12 vuoden aikana. Tämän johdosta henkilöstöä on vähennetty ja tehtäviä karsittu. Erityisesti resurssivähennykset ovat vaikuttaneet tulevaisuuteen varautumiseen, sillä tulevaisuusinvestointeja (esimerkiksi kieliteknologian hyödyntämiseen) ei ole ollut mahdollista tehdä. Vuodelle 2022 eduskunta kuitenkin myönsi pienen ylimääräisen määrärahan Kotuksen toimintamenoihin.

Taloudellinen niukkuus on johtanut henkilöstön voimavarojen vähenemiseen ja avainhenkilöiden kuormittumiseen. Tuloksiin tämä on vaikuttanut erityisesti maksullisessa palvelutoiminnassa, kun eläköityvien tai muualle siirtyneiden tilalle ei ole voitu taloudellisista syistä rekrytoida uutta henkilöstöä.

Asiantuntemuksen keskittymiseen tietyille avainhenkilöille lähdettiin entistä järjestelmällisemmin etsimään ratkaisuja syksyllä 2021. Pyrimme jatkossa määrätietoisesti vahvistamaan erityisesti tiimityötä ja osaamisen jakamista. Sijaishenkilöjärjestelmää vahvistetaan siten, että kenenkään

lyhyempi tai pidempi poissaolo ei aiheuta kohtuutonta haittaa asioiden hoidolle. Samalla varmistetaan, että työntekijät ja esihenkilöt voivat pitää vuosilomansa suunnitellusti.

Kotuksen tietoturva- ja tietosuojapolitiikka-asiakirjassa on määritelty tietoturvallisuuden tavoitteet, vastuulliset henkilöt ja toteutuskeinot samoin kuin käytännön vastuut. Tietojärjestelmien käyttösäännöt, sähköpostin käsittelysäännöt ja tietoturvapoikkeamien käsittelyohje koskevat kaikkia Kotuksen tietojärjestelmiä käyttäviä. Tietoturvapoikkeamista raportoidaan kirjallisesti. Tietojärjestelmien ylläpitosäännöt koskevat lähinnä tietohallintoyksikön työntekijöitä ja tietojärjestelmien pääkäyttäjiä. Tietosuoja-asioissa tehdään edelleen yhteistyötä Opetushallituksen tietosuojavastaavan kanssa. Kotus osallistuu Julkisen hallinnon tietoturvan kehittämisohjelma JUDOon, ja Kotuksen tietosuojayhteyshenkilö ja johtoryhmän jäsenet ovat seuranneet JUDO-hankkeen koulutus- ja tiedotustilaisuuksia ja materiaaleja.

Kotuksen tulevaisuuden riskien tunnistamista, niiden todennäköisyyden ja haitallisuuden arviointia sekä riskeihin varautumissuunnitelmaa päivitetään osana uuden strategian toimeenpanoa vuonna 2022.

Valvonta

Toiminnan seuranta- ja valvontavastuut on määritelty työjärjestyksessä, vuotuisessa toimintasuunnitelmassa sekä tarkemmin osasto- ja yksikkökohtaisissa suunnitelmissa ja projektisuunnitelmissa. Sekä toimintaprosessien että tukiprosessien kuvauksia pyritään koko ajan tarkentamaan. Taloushallinto tuottaa järjestelmällisesti tietoa toiminnan kustannuksista ja talouden tilasta johdon ja hankkeiden vastuuhenkilöiden tarpeisiin. Työaika kohdennetaan ottaen huomioon valitut toiminnan seurannan indikaattorit.

Tiedonkulku ja informaation käytettävyys

Kotus on aktiivisesti seurannut toimintaympäristönsä muutoksia. Kotuksen edustajat osallistuvat yhteistyöhön tai heillä on välittömät yhteydet tehtäväalueen kannalta keskeisille foorumeille niin yliopistoissa kuin valtionhallinnossakin sekä keskeisiin muihin sidosryhmiin. Yhteyksiä voi pitää pääosin riittävinä.

Sisäinen tiedonkulku tapahtuu pääosin intranetissä, [Teamsissä](#) ja sähköpostitse, koko henkilöstön yhteisissä kokouksissa, osastojen ja yksiköiden kokouksissa sekä eri alueiden ryhmäpalavereissa.

Ulkoiset arvioinnit

Ulkoisia arviointeja ei ollut.

Väärinkäytökset

Toimintavuoden aikana ei havaittu väärinkäytöksiä.

Kehittämistarpeet

Kotus tunnistaa sisäisessä toiminnassaan seuraavat kehittämistarpeet:

- riskien hallinnan ja jatkuvuussuunnittelun kehittäminen
- aineistojen hallinnan ja palvelukyvyn turvaaminen
- tiedonhallinnan kokonaisuuden ja toimintojen sekä arkistoinnin ja prosessien kehittäminen
- projektinhallinnan kehittämisen jatkaminen

Tässä esitetyt kehittämiskohteet ovat pitkäaikaisia ja jatkuvia. Niitä kaikkia on edistetty, ja varsinkin viime vuosina käynnistyneissä projekteissa projektinhallintaa koskevat seikat on otettu huomioon ja riskienhallintaa terävöitetty. Tätä työtä tulee kuitenkin edelleen jatkaa aikaisempaa systemaattisemmin. Prosessien kulkua analysoidaan entistä tarkemmin. Tiedonohjaussuunnitelmaa on päivitetty ja jatkuvuussuunnittelussa on päästy alkuun. Palautejärjestelmää on uudistettu ja otettu käyttöön.

Vahvistuslausuma

Edellä olevaan perustuen todetaan, että sisäisen valvonnan menettelyt ovat turvanneet viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä viraston hallinnassa olevat varat ja omaisuuden. Menettelyt antavat viraston johtamisen ja tulosohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta vuonna 2021.

9. Arviointien tulokset

Arviointeja ei ollut vuonna 2021.

10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Väärinkäytöksiä ei ollut.

Tilinpäätös

1. Talousarvion toteumalaskelma vuodelta 2021

Taulukko 17. Talousarvion toteumalaskelma 2021

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA)	Käyttö vuonna 2021	Siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2021	Vertailu talousarvio - tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.40.03 Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot	1 096 000,00	4 431 000,00	3 857 969,18	573 030,82	3 857 969,18	573 030,82	482 998,76	4 913 998,76	3 857 969,18	573 030,82
29.40.53.03 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen		327 000,00	327 000,00	0,00	327 000,00	0,00				
Yhteensä	1 096 000,00	4 758 000,00	4 184 969,18	573 030,82	4 184 969,18	573 030,82				

2. Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 18. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2021–31.12.2021		1.1.2020–31.12.2020	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	-127 655,18		-185 452,87	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	-1 725,00		-1 350,00	
Muut toiminnan tuotot	-316 503,47	-445 883,65	-326 966,83	-513 769,70
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 377,41		9 929,58	
Henkilöstökulut	4 066 534,22		4 276 791,20	
Vuokrat	512 331,52		484 512,90	
Palvelujen ostot	511 281,66		568 486,20	
Muut kulut	6 435,56	5 105 960,37	6 488,89	5 346 208,77
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT				
Rahoituskulut	0,00	0,00	151,19	151,19
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Muut vahingonkorvaukset	0,00	0,00	69,80	69,80
Satunnaiset tuotot, sisäiset	0,00	0,00	151,19	151,19
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	-150,62		-419,54	
Suoritettut arvonlisäverot	161 627,68	161 477,06	177 174,50	176 754,96
TUOTTO- JA KULULASKELMA	4 821 553,78		5 009 194,03	
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	0,00		0,00	
Muut siirtosaamiset	1 868,08		96,72	
Muut lyhytaikaiset saamiset	-1 203,15	664,93	0,00	96,72
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	0,00	0,00	0,00	0,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS	664,93		96,72	
VASTAAVAA	664,93		96,72	
Ostovelat	1 266,79		1 928,63	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	0,00		0,00	
Edelleen tilitettävät erät	0,00		0,00	
Siirtovelat	-1 098,17		-14 793,09	
Muut lyhytaikaiset velat	0,00		0,00	
LYHYTAIKAINEN	-168,62		-12 864,46	
VIERAS PÄÄOMA	-168,62		-12 864,46	
VASTATTAVAA	-168,62	-168,62	-12 864,46	-12 864,46
TILIKAUDEN TUOTTO- /KULUJÄÄMÄ		4 822 387,33		4 996 232,85

3. Tase

Kotimaisten kielten keskus kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön ja Kotuksen tase sisältyy ministeriön tilinpäätökseen.

4. Liitetiedot

Liitteet 1–11. Ei ole ilmoitettavaa.

Liite 12. Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset (esim. vuokria, atk-käyttöpalveluja ja muita toimintamenoista maksettavia hankintoja koskevat sopimukset, diaarinumerot mainittava)	Talousarvio-menot v. 2021, euroa	Määräraharave v. 2022, euroa	Määräraharave v. 2023, euroa	Määräraharave v. 2024, euroa	Määräraharave myöhemmin, euroa	Määräraharave yhteensä, euroa
Senaatti-kiinteistöt, vuokrasopimus Virastotalo Hakaniemenranta 6, diaarinro:116/06/21	606 449,28	625 448,81	104 241,47	0,00	0,00	729 690,28

5. Allekirjoitukset

Olemme tänään hyväksyneet Kotimaisten kielten keskuksen tilinpäätöksen.

Helsingissä 25.2.2022

LEENA NISSILÄ

Leena Nissilä
johtaja
Kotimaisten kielten keskus

TONI NYKÄNEN

Toni Nykänen
hallintopäällikkö
Kotimaisten kielten keskus